

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ**

Матеріали XXIV Всеукраїнської науково-практичної конференції

Дніпро

2022

Редакційна колегія:

д.філол.н., проф. Т.В.Філат (відп. ред.)

к.філол.н., ст. викладач І.С.Лоцинова

к.філол.н., ст. викладач К.Ю. Перинець

викладач Л.В.Тягло

Актуальні проблеми навчання іноземних студентів. Матеріали XXIV Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Дніпро, 2022 – 189 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції. Розглядаються актуальні проблеми навчання іноземних студентів, а також питання методики викладання української, латинської та іноземних мов у вищій школі.

Для фахівців-філологів, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів-філологів.

Усі матеріали друкуються в авторській редакції.

Робота із вивчення звуко-буквеної системи на заняттях з української мови як іноземної розпочинається з перших занять, причому фонетична та граматична системи демонструються в комплексі, у взаємодії. На початковому етапі варто відпрацювати вимову звуків української мови, вказуючи на подібність до звуків у тих мовах, які вже відомі студентам або які є для них рідними. Це поглиблює розуміння звукової системи та інтенсифікує процес навчання. Окрім цього, слід особливу увагу звертати на вимову окремих груп звуків української фонетичної системи (голосні – приголосні, глухі – дзвінкі, тверді – м'які, шиплячі, свистячі, дрижачий, вимова африкат та відмінності формування й вимови звуків [г] та [ґ] тощо).

Вивчаючи українську графіку, викладач має зосередити увагу студентів на особливості передачі звуків мови на письмі. Так, в українській орфографічній системі є ряд особливостей: роль букв для позначення м'якого приголосного (*і, ь, я, ю, є*), позначення двох звуків відповідного до позиції (*я, є, ю, і*) та безвідносно до позиції (буква *щ*), особливості написання й вимови сполучення *-ться [ц'а]*, особливості вживання *ьо, йо*. На особливу увагу заслуговує тверда вимова слів, у яких графічно вживається апостроф.

На початковому етапі ці теоретичні знання слід постійно закріплювати, включаючи до структури практичного заняття вправи для запам'ятовування звуків та букв, особливостей вимови звукосполучень та вироблення практичних навичок вимови та написання букв української абетки.

Філат Т.В., Сидора М.Ю., Запорожець О.С., Сербіненко Л.М.

Дніпровський державний медичний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАННЯ МОВИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ

Понад два роки людство вимушене жити в обмежених і складних умовах карантину, викликаного пандемією коронавірусу. Усі сфери життя зазнали

змін. Зокрема перед освітньою галуззю постало нагальне завдання терміново й ефективно впровадити дистанційну форму навчання як альтернативу традиційній.

За той час, що минув від початку пандемії та, відповідно, введення дистанційної форми навчання, виконано велику роботу щодо впровадження такої форми, проводились семінари, тренінги, практикуми. Саме колективна творчість, обмін досвідом викладачів, науковців дозволили ефективно та своєчасно перейти до нової для нас форми навчання. Можна стверджувати, що система вищої освіти гідно відповіла на виклики сучасного «переформатованого» світу.

Разом з тим в аналітичній довідці щодо тенденцій організації дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти в умовах карантину у 2020/2021 навчальному році [1] експерти визначають і ряд проблем, зокрема:

- посередній рівень використання технологій дистанційного навчання всіма учасниками процесу, цифрової грамотності та навичок володіння ІКТ;
- якість та доступність інтернету для учасників освітнього процесу;
- відсутність чітко структурованого навчального матеріалу, розміщеного на єдиній освітній платформі;
- відсутність якісного зворотного зв'язку зі здобувачами освіти тощо.

Зараз можна з упевненістю стверджувати, що завдяки спільним зусиллям ці проблеми більшою мірою вирішено. У Дніпровському державному медичному університеті відпрацьовано використання інтернет-ресурсів, створено чітку освітню платформу з повним та структурованим навчальним контентом, налагоджено систему спілкування зі здобувачами освіти на кожному етапі навчального процесу. Тож очікуваними стали й результати опитування [1], що вказують на позитивну динаміку: дві третини респондентів вважають рівень організації освітнього процесу у II семестрі 2020/2021 навчального року значно кращим від рівня, який було забезпечено в першому семестрі.

Основна увага зосереджується на відсутності «живого» спілкування між студентом і викладачем, недостатньому рівні володіння комп'ютерними технологіями чи на відсутності останніх. Психологічний стан студента викликає певний інтерес дослідників. А здоров'я та психологічний стан викладача, як правило, залишаються поза увагою наукових досліджень. Викладач сприймається як «машина», яка може безперервно цілодобово працювати, не тільки проводити заняття, а й забезпечувати навчальний процес якісними методичними матеріалами, мультимедійними лекціями тощо. Вміння працювати з комп'ютером, навички проведення онлайн-занять стають особистою справою викладача, хоча, зрозуміло, що це потребує не тільки довготривалої підготовки, а й спеціальної освіти, що вже стало предметом обговорення на освітянських сайтах. Тому в кращих умовах опинилися молоді викладачі й ті, кому вдома рідні змогли допомогти опанувати «комп'ютерну грамоту». Статистикою кількості викладачів, які так і не змогли вести онлайн-заняття, ніхто ще не цікавився. А проблема, на жаль, існує, і ми втратили через пандемію й дистанційне навчання багато кваліфікованих викладачів. Справа не в тому, що не потрібно впроваджувати дистанційне навчання (адже це єдиний вихід), а в тому, що кваліфіковані кадри для України на сьогодні – серйозна проблема. І втрата їх – шлях до катастрофи. Тому й держава, і виконавча влада повинні продумувати кроки, щоб допомогти викладачам «здобути» комп'ютерну освіту, набути навичок роботи з новими інформаційними технологіями.

Незважаючи на добре продуману та відпрацьовану систему дистанційного навчання, учасники освітнього процесу стикаються з рядом психологічних труднощів: збереження емоційної рівноваги, фізичного й психічного здоров'я, порушення якого спричиняє зниження ефективності навчання. Як викладачі, так і студенти, хоча й знаходяться по різні боки екрана і їх діяльність передбачає різні обов'язки, завдання, мають спільну проблему – виникнення перевтоми, що викликає дратівливість, зниження рівня концентрації, біль у м'язах та суглобах, мігрені, погіршення пам'яті, зниження імунітету, емоційне

вигорання – це лише деякі із симптомів, які зазначає Міністерство охорони здоров'я.

Є ряд причин виникнення перевтоми, серед яких можна виділити ті, які не залежать від нашого безпосереднього впливу: важкі умови праці, ненормований робочий день, погане соціальне забезпечення тощо. Однак на деякі фактори людина здатна свідомо й самостійно впливати, зокрема самоконтроль і самоорганізацію. На сьогоднішній день актуальними стають навичками самостійної роботи, які допомагають уникати перевтоми та продовжувати ефективно виконувати свої обов'язки на робочому місці або під час навчання. Принципи тайм-менеджменту – методики оптимальної організації часу – дають можливість вміти систематизувати завдання, поставити цілі, визначити мету, розподілити час. В умовах дистанційного навчання вони є необхідними, зокрема й для збереження здоров'я.

Однією з причин перевтоми як серед студентів, так і викладачів є недостатній рівень уміння чітко відокремлювати робочий (навчальний) час від особистого. Через високий розвиток технологій, наявність різноманітних гаджетів людина залишається доступною цілодобово, як у будні, так і у вихідні дні, як для особистого, так і для ділового спілкування. Потрібно мати достатній самоконтроль, аби зупиняти себе від перегляду нового потоку повідомлень, новин та інформації, пов'язаної з професійною діяльністю, під час занять чи відпочинку. Таке постійне хаотичне несвідоме переключення уваги негативно впливає на якість навчання та відпочинку, а відповідно, і на працездатність. У зв'язку з цим актуальним стає питання цифрового етикету й правил онлайн-спілкування, які поки не мають чітко визначеного регламенту.

Перебуваючи поза офіційним простором, людина відчуває себе більш вільною та не обмеженою вимогами навчального процесу, що дозволяє робити кілька справ одночасно або збільшувати щоденне навантаження, що негативно впливає на результати. Окрім того, спостерігається недооцінка онлайн-праці, яка, на перший погляд, видається більш простою та легкою. Дійсність, у якій сьогодні працюють викладачі й студенти, доводить, що дистанційне навчання

ставити перед усіма учасниками освітнього процесу цілий ряд додаткових завдань, потребує більше часу та зусиль.

Отже, пандемія, яка, на жаль, стала однією з гострих проблем ХХІ сторіччя, негативно впливає на ефективність та якість навчання в умовах карантину. Її не слід ігнорувати, щоб уникнути переходу в хронічну форму, яка потребує серйозного лікування.

У 2021/2022 навчальному році освітній процес відбувався переважно у звичній очній формі, що дозволило здійснити перші спроби аналізу результатів та наслідків дистанційного навчання. Спостереження за студентами, результати їх опитування, аналіз успішності дозволяють дійти певних висновків щодо впливу такої форми на рівень засвоєння ними навчального матеріалу.

Вивчення мови як основного інструменту освоєння будь-якої спеціальності потребує постійної практики та вироблення автоматичних навичок письма, говоріння, аудіювання, тому викликає інтерес вплив дистанційної форми навчання на формування мовної компетенції здобувачів вищої освіти.

Коли почався локдаун, студенти відчували себе самотніми та пригніченими, кожне заняття закінчувалось побажанням скоріше зустрітися в аудиторії, причому висловлювалось воно студентами. Проте вже на початку 2020 року ситуація змінилася. Студенти все рідше вмикали камери на занятті, скаржилися на те, що вони не працюють. Зникла зацікавленість оволодіти мовою на достатньому рівні. Письмові домашні завдання виконували тільки 30% студентів. Приблизно 20% студентів взагалі перестали підключатись до онлайн-занять (у вітчизняних студентів цей відсоток значно нижчий). Поступово почав згасати інтерес до аудиторних занять, зменшилось бажання повернутись до офлайн навчання. Це пояснюється рядом причин, серед яких можна виділити об'єктивно обґрунтовані, наприклад: удосконалення організації дистанційного навчання, налагодження комп'ютерного та інтернет-забезпечення, наповнення навчально-методичного контенту. Студенти досить

швидко увійшли в нову систему навчання, усвідомили й звикли до правил, нових вимог, почали користуватись доступними ресурсами.

Разом з тим спостерігаються суб'єктивні причини згасання інтересу до аудиторних занять, адже, перебуваючи «по той бік екрану», людина має більше свободи, не обмежена рамками правил поведінки в групі. Не кожен студент має високу здатність до самоконтролю та навички самоосвіти, тож можливість більш вільної, неконтрольованої поведінки дезорганізує, розслабляє учасників дистанційних занять. Якщо вітчизняні студенти тримають себе «в межах дозволеного»: не «приходять» на онлайн-заняття в шортах, не знаходяться під час навчального процесу в ліжках, то іноземні студенти дозволяють собі всі ці неприпустимі речі. Вони під час заняття займаються шопінгом, тренуються в спортзалі, відпочивають у ліжку, подорожують автобусом, зустрічають друзів в аеропорті, навіть вправно вимішують тісто, сидячі на підлозі. Під час заняття вмикають камеру на декілька секунд, зовсім не орієнтуються в завданнях, які намагається вирішити викладач, не слухають пояснень.

Опитування студентів щодо переваг та недоліків дистанційної форми навчання, яке проводиться систематично, дало такі результати. Переважна більшість студентів серед переваг такої форми визначають лише одну – економія часу, оскільки не потрібно їздити в університет та переміщатись з одного навчального корпусу в інший. Серед недоліків більшість відзначають відсутність живого спілкування викладач – студент, нездатність максимально концентрувати увагу на навчальному матеріалі через наявність різних відволікаючих факторів, соціальну відчуженість, зокрема відсутність колективної роботи в групі, підтримки однокурсників, особистого спілкування.

За результатами опитування та аналізу поведінки й успішності студентів після тривалого часу навчання в дистанційному форматі можна зробити певні висновки щодо впливу такої форми на ефективність освітнього процесу, а саме:

- дистанційна форма навчання є прийнятною для вивчення ряду навчальних дисциплін, пов'язаних з комп'ютерними технологіями, математикою тощо;

- дистанційна форма може бути використана як частина змішаної форми навчання для оптимізації освіти;

- для вивчення мови пріоритетною є офлайн форма, оскільки для вивчення цієї дисципліни необхідні живе спілкування, створення мовного середовища, контроль з боку викладача, постійна увага та концентрація.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА щодо тенденцій організації дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти в умовах карантину у 2020/2021 навчальному році (за результатами онлайн-анкетування учасників освітнього процесу): https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/ANALITICHNA_DOVIDKA_Opitivannya_FPO_ZVO_D_SYAO_05.2021.pdf.

2. Simone Eringfeld Higher education and its post-coronial future: utopian hopes and dystopian fears at Cambridge University during Covid-19 <https://doi.org/10.1080/03075079.2020.1859681>.

3. Rob Curtin Reimagining Higher Education: The Post-Covid Classroom <https://er.educause.edu/articles/2021/4/reimagining-higher-education-the-post-covid-classroom>.

4. Dr. Kellermann STEM learning at scale: Using Microsoft Teams and AI for a more humanistic education (DA). <https://www.youtube.com/watch?v=n41iLs1JDkU>.

5. А.А. Олешко, О.В. Ровнягін, В.Р. Годз Удосконалення дистанційного навчання у вищій освіті в умовах пандемічних обмежень Електронне «Державне управління: удосконалення та розвиток» www.dy.nayka.com.ua / № 1 2021 р. / 28.01.2021.

6. Тамаркіна О. Самостійна робота студентів ЗВО в умовах дистанційного навчання / Актуальні питання гуманітарних наук. – Вип. 34. – Том 5. – 2020. – С. 228-231.

Зміст

Агеєва А. О. Класифікація рівня мотивації іншомовних студентів при вивченні української мови як іноземної: залежність форм навчання, урахування цього феномена в навчальному процесі	3
Алексійчук О.М. І знову про активні методи в процесі навчання іноземців	4
Апоненко І. М. Говоріння та діалогічне мовлення в умовах дистанційного навчання	6
Барінова О.В. Методика УМІ: психолінгвістичні аспекти	8
Бірюкова Д.Е. Шляхи підвищення мотивації в іноземців до вивчення української мови	9
Броцька – Ляховецька О.М. Дистанційне навчання української мови як іноземної	11
Gomeniuk A.V. Teacher effectiveness	13
Губа Л.О. Базові засади інтенсивного курсу з УМІ для англomовних студентів-медиків	16
Дашенко О. І., Шахіна Ю. Г. Формування практичних навичок та умінь в основних видах мовленнєвої діяльності студентів-іноземців	19
Єгорова І.В. Творчі знахідки у викладанні української мови як іноземної	24
Жадлун М. І. Огляд інтерактивних застосунків для вивчення іншомовної лексики	26
Зубко Н.В. Методи вивчення англійської мови	28
Ільвицька О.М. Недоліки дистанційного навчання студентів	30
Карабет Г.О. Дієслова <i>йти, їхати</i> на позначення односпрямованого продовжуваного або односпрямованого повторюваного руху	31
Киричок М.С. Білінгвальне навчання як фактор формування комунікативної компетенції іноземних студентів	32
Клименко І.М., Токун І.І. Distance learning of foreign language	36
Ключко О.О. Наукова термінологія в курсі латинської мови	37
Кремпова Л.О. Гейміфікація освіти в мовній підготовці іноземних студентів в умовах дистанційного навчання	38
Кузьменко А.О. Щодо розуміння суті поняття «академічна доброчесність»: закордонне та вітчизняне тлумачення	40
Лоцинова І.С. До питання вивчення фонетики латинської мови в англomовних групах	43
Любецька В.В., Мазурок І.Л. Особливості викладання курсу «Інтерактивний практикум з розвитку мовлення» на підготовчому відділенні	46
Магрламова К.Г. Становлення і розвиток медичної освіти у Великій Британії	52
Москаленко Н.О., Слюсар Н.О. Умови ефективного навчання української мови як іноземної студентів-медиків	55
Москаленко Н.О., Слюсар Н.О. Сугестопедичні елементи навчання української мови як іноземної студентів-медиків	56
Nashyvanko O.V. Using of distance learning in the English classes	57
Перинець К.Ю., Салова О.В. Використання YouTube-платформи для	

ефективного вивчення УМІ	58
Писаренко Н. Д. Форми і методи навчання студентів латинській мові в системі on-line	61
Письменна І.І. Практика дистанційного навчання під час вивчення іноземних мов у ЗВО	67
Rezunova V. V. How to use topical news to teach English for professional purposes	69
Рижченко О.В. Необхідність викладання латинської мови в медичному університеті	70
Ruskykh I. V. Motivation and language learning: glimpses of the work with international students	71
Sahirova L.V. Backgrounds for effective teaching of the Ukrainian language during online classes	73
Sarzhynska K. O. The introduction of target language in the social media of foreign students	75
Середа А.О. Позааудиторна робота з іноземними слухачами підготовчого відділення: проведення заходів	76
Сесь О.В. Шляхи підвищення мотивації в іноземців до вивчення української мови	78
Слюсар Н.О., Литвиненко А.О., Константиновська В.М. Про роботу підготовчого відділення іноземних слухачів	79
Слюсар Н.О., Середа А.О., Ільвицька О.М. Центр мовної підготовки Дніпровського державного медичного університету	83
Tretyakova O. Ye. Particularities of modern medical English terms	84
Трифоновна І.О. Особливості арабської мови, які впливають на вивчення української фонетики арабомовними студентами	86
Тягло Л.В. Особливості викладання УМІ на початковому етапі	87
Філат Т.В., Сидора М.Ю., Запорожець О.С., Сербіненко Л.М. Ефективність навчання мови в дистанційному форматі	88
Цимбалов В.С. Проблема зміни та відмінювання слів для студентів – носіїв дарижа	95
Шевцова Л.М. Застосування інноваційних технологій на заняттях з української мови	97
Шейпак К. О. Труднощі навчання читання іноземною мовою	98
Шейпак С. Ю. Системний підхід у викладанні англійської граматики	99
Шубенок Т. І. Розвиток діалогічного мовлення як домінуючої форми усного мовлення	100
Shubkina K. A. Motivation des etudiants etrangers lors de la formation a distance de la langue latine	102
Shchurovska O. M. Difficulties of adaptation of foreign students to the conditions of life and education in Ukraine	106

VII Міжвузівська науково-практична студентська конференція з латинської мови «PER ASPERA AD ASTRA»

Беншоуша Віам, Ель Мезрарі Айман, Лоцинова І.С. History of the Latin language	111
Бондаренко Н.Ю., Давиденко І.В., Філіпенко В.В. Відтворення образу України-Русі від найдавніших часів у латинських західноєвропейських джерелах	114
Гамзатова А.О., Ратомська Л.В. Латина у художній прозі Антона Чехова	117
Гасанов Д. М., Апоненко І. М. Чи жива латина?	120
Демент'єва Є.Ю., Ратомська Л.В. Латинська мова у мистецтві	123
Зубанова А.О., Ратомська Л.В. Видатні діячі давньоримської історії та культури	125
Іванова Т., Сидора М.Ю. Погляд на дистанційне навчання з різних боків екрану	127
Ісса Яра Самі, Шубкіна К. А. The significance of Latin language in medicine	129
Копилова І. В., Ратомська Л. В. Латинські афоризми у житті сучасної людини	131
Котанова Е., Писаренко Н.Д. Історія латинських фразеологізмів та їхня роль в історії людства	136
Кравченко Я., Сидора М.Ю. Щодо особливостей творення клінічних термінів	140
Кухаренко С.А., Ратомська Л.В. Латинська мова в девізах	142
Лещук В.І., Апоненко І.М. Lingua Latina в художній літературі (на прикладі творів про Гарі Потера Джоан Роулінг)	145
Лукашевич В. Є., Ратомська Л. В. Латина у ЗМІ	147
Луценко А.А., Ратомська Л.В. Латинські афоризми	148
Мусаєв Д. Ф., Апоненко І. М. Латинська мова на межі двох наук: юриспруденція і медицина	150
Пасмурцева К.О., Ратомська Л.В. Актуальність латинської мови в сучасності	153
Пасько О.В., Апоненко І.М. Латинська мова – мова науки: виникнення, розвиток та застосування в сучасній медицині	156
Пельчар М. А., Апоненко І. М. Lingua Latina в житті сучасних українців	162
Пилипчук Д.К, Назарова Д.І., Філіпенко В.В. Історія латинського письма в Україні XVI–XVII ст.	164
Пойманова Ю., Ратомська Л.В. Актуальність латинської мови в наші дні	168
Полонський С.Є., Філіпенко В.В. Історія латинського письма в Україні у XVIII – на початку XX століття	169
Раджапова О., Писаренко Н.Д. Класичний словотвір сучасних латинських слів	172
Регада Т., Писаренко Н.Д. Словотвір у латинській мові	177
Солошенко О.В., Ратомська Л.В. Латина та українська поезія	181
Сутирін Д., Рижченко О.В. Етимологія латинських назв рослин	183